

Beroemd en berucht

KUNST
SPECIAL

Straatkunst wordt nog weleens in het hokje 'vandalisme' gestopt. Jammer, want wat er in de straten van Amsterdam allemaal te vinden is, misstaat in geen enkel museum. Het verhaal achter de straatkunstenaars.

Bij de gemeente zijn ze er wat minder blij mee. 'Straatkunst? Dat is vandalisme,' zal een ambtenaar je vertellen. Natuurlijk, hij heeft gelijk. Maar jammer is het wel, want wat er in de Amsterdamse straten allemaal te vinden is, misstaat in geen enkel museum. Even voor de duidelijkheid: we hebben het hier niet over graffiti of het neerkrassen van allerlei 'artiestennamen' op muren. Nee, we hebben het over *stenciling* (het bespuiten van uitgesneden sjablonen), *stickering* (het plakken van stickers) en muurschilderijen.

Moois delen

Onze stad is de werkplek voor vele straatkunstenaars. Zoals bijvoorbeeld voor Atti. Zij is een Amsterdamse kunstenaar die kleding, dekbedden en woonaccessoires ontwerpt en ze is te zien op diverse tentoonstellingen. Maar zij is ook te vinden 'op straat', in stickervorm welteverstaan. Misschien heb je haar kussende konijnen wel eens gezien. "De konijnen zijn voor mij synoniem voor *love and kisses*," zegt Atti. Waarom is zij fanatiek in de weer met straatkunst? "Straatkunst is voor mij een manier om iets moois te delen met mijn omgeving. Ik doe dit voornamelijk in Nederland, met stickers en af en toe sjablonen." Maar ze houdt zich niet zo bezig met de straatkunstscene in Amsterdam, al kent ze wel een hoop artiesten. "We groeten elkaar op feesten en exposities."

Op de vraag wat we binnenkort van haar in de Amsterdamse straten mogen verwachten, geeft ze een 'mistig' antwoord. "Maar het wordt vast iets met konijnen of sexy katjes."

Simpele markeerstift

The London Police (TLP), een trio van twee Engelsen, Bob en Chaz, en Garret, een Amerikaan, opereert voornamelijk vanuit de hoofdstad. Hun lachende poppetjes zijn beroemd en

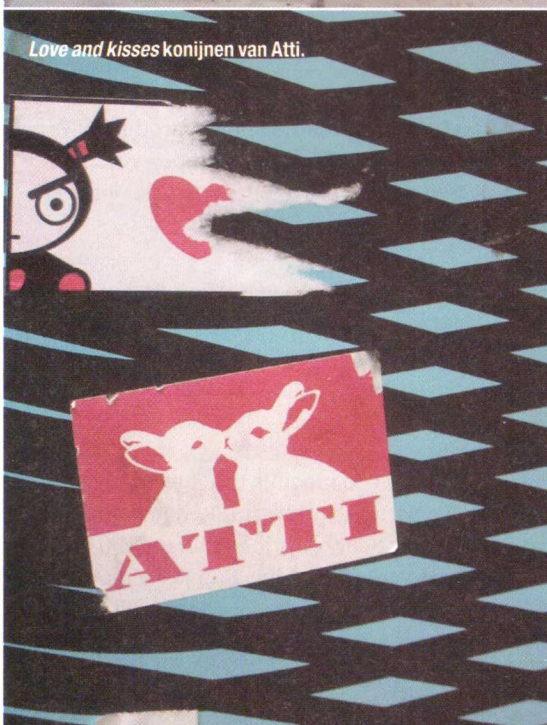
Straatkunst volgens de *stickering* methode.

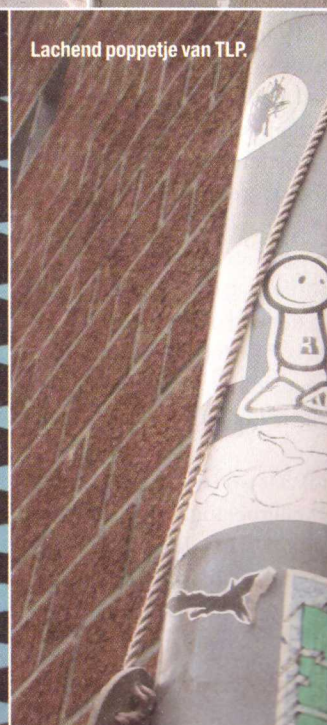
Ook containers zijn geliefd bij straatkunstenaars.

Stenciling, dat doe je zo.

Love and kisses konijnen van Atti.

Lachend poppetje van TLP.

berucht. TLP gebruikt voor deze creaties altijd slechts een witte, papieren ondergrond en een simpele markeerstift.

Hun werk ligt ook goed bij de 'gevestigde orde'. Bedrijven van over de hele wereld vragen Bob, Chaz en Garret regelmatig om bijvoorbeeld winkels op te sieren met hun *feel-good* tekeningen. Zo hebben ze al opdrachten uitgevoerd voor Diesel, K2, DC Shoes en Triple 5 Soul. TLP is hard op weg van straatkunst uit te groeien tot een heus imperium.

Space Invaders

Ook in het buitenland woonachtige creatievelingen voelen de behoefte naar Amsterdam af te reizen om zich op onze grachten te manifesteren. Zoals bijvoorbeeld Space Invaders uit Parijs. Hij heeft een behoorlijk apart streven: hij wil de wereld 'overheersen' door overal zijn mozaïeken ufo's op te plakken. De ufo's zijn gebaseerd op de gameklassieker *Space Invaders* en zijn ondertussen overal ter wereld op stadsmuren neergestreken. Het leuke is dat hij een website bijhoudt, waarop je precies kunt zien welke steden reeds zijn overgenomen door zijn 'buitenlandse overheersers'. Op zijn site (www.space-invaders.com) kun je zelfs wandelroutes downloaden die langs zijn mozaïeken leiden.

Zijn kruistocht over de grachten zorgt wel voor commotie. De Amsterdamse gemeenteraad wil Space Invaders namelijk met alle macht ontmaskeren, omdat straatkunst een vorm van vandalisme is (dit Nederlandse krantenbericht is overigens te vinden op zijn website). In interviews geeft hij het zelf al aan: "Af en toe kom ik wel in de problemen, maar nooit heftig." Space Invaders heeft het tot nu toe voor elkaar gekregen om 26 ufo's in Amsterdam te parkeren.

Uitlaatklep

Stencilartiest Otis Chamberlain (artiestennaam Mephisto Jones) schetst misschien nog wel het beste beeld van wat een straatkunstenaar beweegt. Hij woont in Wellington (Nieuw-Zeeland)

maar zijn werk is overal ter wereld, op straat en op tentoonstellingen, te vinden. "Ik houd van tekenen, daar is het allemaal mee begonnen. Aangezien ik me over bepaalde zaken in dit leven erg kwaad kan maken, is het voor mij een uitlaatklep om het op straat te tonen. Of het nu gaat over Bush of over het feit dat er een nieuw flatgebouw voor mijn deur wordt gebouwd. Ik zet mijn emotie om in een tekening; maak er een sjabloon van en ga 's avonds de straat op om het in te spuiten."

Otis stelt zijn hele leven erop in, want het is een tijdrovende exercitie. Qua tekening is hij er een dag mee bezig. Het omzetten in een sjabloon kost 'm ongeveer twee dagen. Otis, lachend: "Het zetten an sich, dat is sneller gebeurd." Op de vraag of hij wel eens gepakt is door de politie, leunt Otis achterover en lacht minzaam: "Ja natuurlijk, maar nooit in Europa."

Commerciële karakter

Toch is straatkunst niet alleen maar een uiting van vrijheidsstrijders en anarchisten. Regelmatig zit er een commerciële partij achter. Een voorbeeld hiervan is de sticker met de groene kikker. Je kunt deze kermit onder andere vinden op het KNSM-eiland, de Vijzelstraat en de Utrechtsestraat. Een (groen) biermerk sponsort namelijk een Amsterdams muziekinitiatief. Een paar keer per jaar worden enkele producers, hiphopartiesten en vormgevers uitgenodigd om gezamenlijk, tijdens een besloten feest, hun werk op plaat te zetten. Deze plaat wordt dan vervolgens in een kleine oplage uitgegeven. Met de groene kikker als mascotte.

Ervaren

Je merkt het: het mooie van straatkunst is dat er achter elke schets, elke sticker en elk schilderij een verhaal schuilgaat. Maar kunst moet je vooral ervaren. Een groot voordeel van straatkunst: het is gewoon bij jou om de hoek te vinden. Je kunt er gewoon langs fietsen of wandelen. En het is nog gratis ook. Dus haal die fiets uit de schuur of neem de benen! ✕

Hoe is straatkunst ontstaan?

Hiervoor moeten we teruggaan naar de jaren tachtig toen in New York onder anderen Keith Haring en Kenny Scharf de wijk SoHo opsierden met allerlei uitspattingen. Zo beschilderden ze de metro, straten en muren met logo's, ufo's en stripboekachtige karakters. Ook in Europa werd deze nieuwe vorm van straatkunst geïntroduceerd, in Parijs, door Némó en Blék. Al dit werk had één overeenkomst: het week heel erg af van de toen populaire graffiti.

Niet alleen de uitingen weken af van de graffitiscene, ook de 'artiesten' waren van een compleet ander allooi. Zo waren zij geen hiphoppers, maar voornamelijk art directors, authentieke schilders, kunststudenten en vormgevers. Het gevolg was dat er naast verf allerlei ander materiaal werd gebruikt: stickers, stiften, keramiek en schroothout. Misschien is dat de reden dat straatkunst erg vernieuwend was en in een razend tempo om zich heen greep. Want je kon het zo gek niet bedenken of in de nachtelijke uren werd menig straatmuur op een uiterst originele manier opgesierd. Deze vorm kreeg daarom ook het predikaat: post-graffiti. Na de introductie van post-graffiti in de Parijse metro duurde het niet lang voordat pioniers ook in Amsterdam aan de slag gingen.

De gemeente wil Space Invaders met alle macht ontmaskeren.

